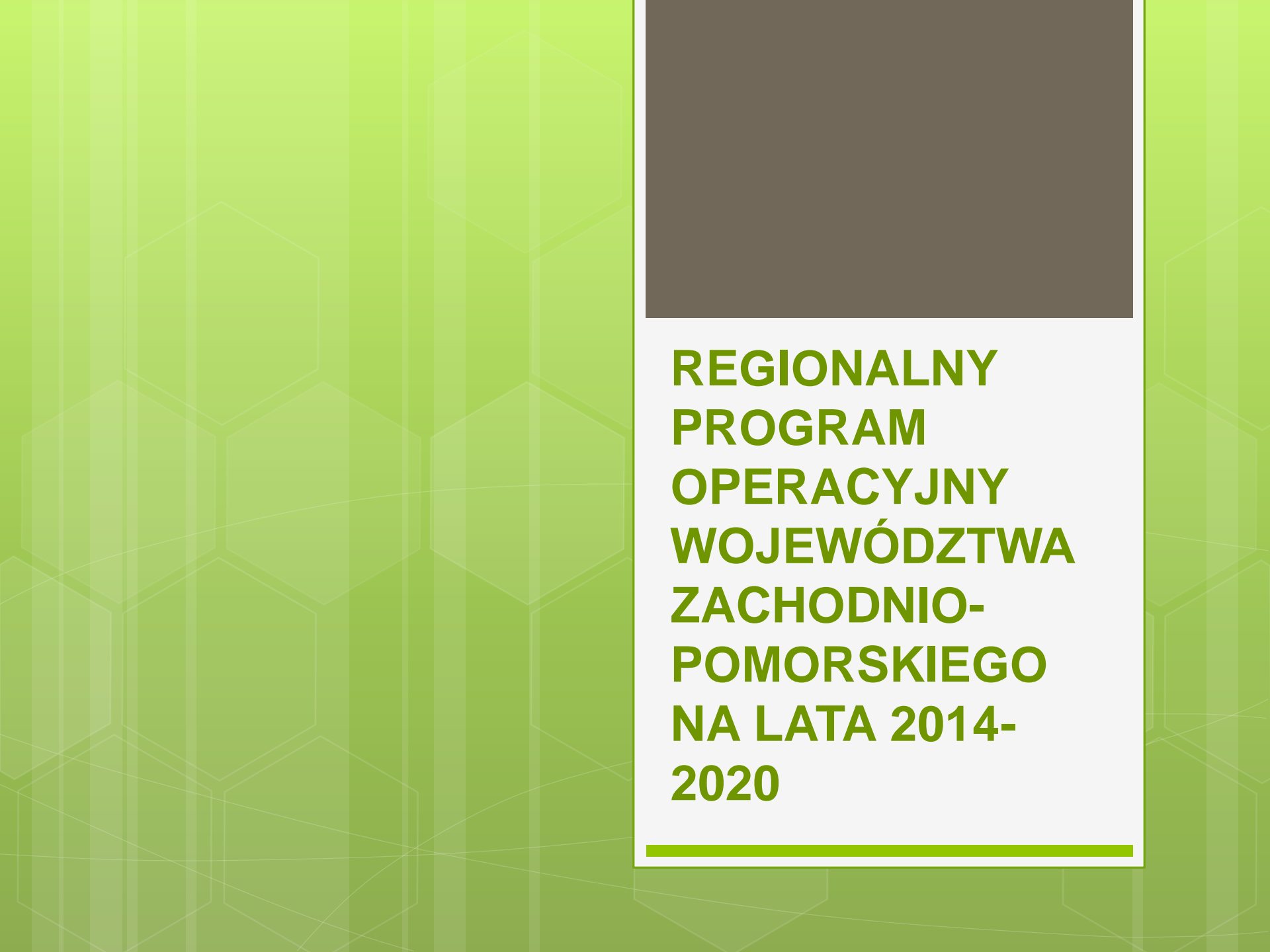

Nowy okres programowania unijnego – propozycje projektów

Waldemar Miśko –
Przewodniczący Zarządu
ZMiGDP

**REGIONALNY
PROGRAM
OPERACYJNY
WOJEWÓDZTWA
ZACHODNIO-
POMORSKIEGO
NA LATA 2014-
2020**

1.10 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego

Typy projektów:

1. Działania zwiększające atrakcyjność i dostępność stref inwestycyjnych, np:

- ✓ prowadzenie prac studyjno-koncepcyjnych, badań geotechnicznych,
- ✓ kompleksowe wyposażenie w media,
- ✓ modernizacja i rozbudowa wewnętrznej infrastruktury komunikacyjnej,
- ✓ uzupełnienie elementów infrastruktury lub modernizacja
- ✓ adaptacja budynków na cele planowanej działalności gospodarczej służącej więcej niż jednemu przedsiębiorcy

Typ Beneficjenta:

- jednostki samorządu terytorialnego, - **UWAGA: brak związków**
- podmioty zarządzające terenami inwestycyjnymi.

Alokacja: 18 665 000 euro (17 000 000 euro dla KS)

1.10 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego

UWAGA:

1. Wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną stanowić mogą jedynie mniejszą część budżetu projektu.
2. Aby nie ograniczać rozwoju gospodarczego regionu, nie wyklucza się lokowania inwestycji dużych przedsiębiorstw na terenach wspieranych w ramach niniejszego działania, jednakże, z uwagi na fakt, iż jest ono przeznaczone wyłącznie na wsparcie przedsiębiorstw sektora MŚP, udział środków z RPO WZ w projekcie będzie pomniejszany proporcjonalnie do powierzchni zajętej przez duże przedsiębiorstwo.
3. W przypadku niepełnego zagospodarowania wspartych terenów inwestycyjnych do końca perspektywy finansowej, udział środków z RPO WZ będzie pomniejszany proporcjonalnie do niezajętej powierzchni uzbrojonych terenów.

2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych

Typy projektów:

1. Projekty zwiększające świadomość ekologiczną, np.:
 - ✓ **modernizacja oświetlenia miejskiego** na obszarze miejskim w kierunku jego energooszczędności,
 - ✓ działania informacyjno-promocyjnych dotyczące np. oszczędności energii,
 - ✓ kampanie promujące budownictwo zeroemisyjne,
 - ✓ demonstracyjne projekty z zakresu budownictwa pasywnego, którym towarzyszą działania informacyjno promocyjne powodujące zmianę nastawienia mieszkańców do oszczędzania energii a tym samym rezygnację w codziennym poruszaniu się po mieście z indywidualnego transport samochodowego.

Typ beneficjenta:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- organizacje pozarządowe

Alokacja: 12 000 000 euro (2 000 000 euro dla KS)

2.3 Transport miejski

Typy projektów:

1. Budowa, przebudowa obiektów/systemu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu publicznego w celu ograniczenia ruchu drogowego w centrach miast, np.:
 - ✓ budowa/rozbudowa centrów przesiadkowych, budowa i modernizacja dróg dla rowerów, które będą łączyć poszczególne dzielnice miast z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast dla transportu indywidualnego, inteligentne systemy transportu, budowa obiektów „parkuj i jedź” oraz „Bike&Ride”. W ramach typu projektu możliwe są inwestycje w drogi lokalne jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu.
2. Zakup lub modernizacja taboru transportu miejskiego
 - ✓ Priorytetowo będzie traktowany zakup pojazdów o alternatywnych systemach napędowych (elektrycznych, hybrydowych, biopaliwa, napędzanych wodorem, itp.).

2.3 Transport miejski

Typ Beneficjenta:

- przedsiębiorstwa świadczące usługi publicznego transport zbiorowego,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- zarządcy infrastruktury kolejowej

Alokacja: 15 850 000 euro (5 250 000 euro dla KS)

2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej

Typy projektów:

1. Kompleksowa głęboka modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej.

Głęboka modernizacja oznacza, że preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do wsparcia.

Typ Beneficjenta:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- osoby prawne jst,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

Alokacja: 10 576 416 EUR

2.9 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych

Typy projektów:

1. Kompleksowa głęboka modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkalnych.

UWAGA: Głównym obiektem pomocy będą budynki, w których mieszkania będą miały charakter mieszkań socjalnych i komunalnych.

Typ Beneficjenta:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- TBS,
- wspólnoty mieszkaniowe,
- spółdzielnie mieszkaniowe,
- organizacje pozarządowe,
- partnerstwa wymienionych podmiotów

Alokacja: 15 000 000 euro

2.11 Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi

Typy projektów:

1. Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi przede wszystkim z **biomasy, biogazu i energii słonecznej**.

Efektom projektu musi być wykazanie **zamknięcia dotychczas używanego źródła** energii opartego na konwencjonalnych źródłach energii.

Preferowanymi źródłami energii odnawialnej będą biomasa, biogaz i energia słoneczna.

Wsparcie będzie kierowane do przedsiębiorstw energetycznych oraz podmiotów wytwarzających energię na własne potrzeby.

Maksymalna moc instalowanych elektrowni/jednostek to:

- dla energii wodnej (do 5 MWe),
- dla energii wiatru (do 5 MWe),
- dla energii słonecznej (do 2 MWe/MWth),
- dla energii geotermalnej (do 2 MWth),
- dla energii z biogazu (do 1 MWe),
- dla energii z biomasy (do 5 MWth/MWe).

2.11 Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi

Typ beneficjenta:

- przedsiębiorcy,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- jednostki sektora finansów publicznych,
- szkoły wyższe,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- wspólnoty mieszkaniowe,
- spółdzielnie mieszkaniowe,
- instytucje oświatowe i opiekuńcze,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- grupy producentów rolnych,
- organy administracji rządowej prowadzące szkoły,
- organizacje pozarządowe,
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

Alokacja: 4 000 000 euro

2.12 Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł

Typy projektów:

1. Budowa, rozbudowa, modernizacja jednostek wytwarzających energię elektryczną i/lub ciepłą z odnawialnych źródeł energii, przede wszystkim w oparciu o **biomasę, biogaz i energię słoneczną, w tym z niezbędną infrastrukturą przyłączeniową do sieci dystrybucyjnych.**

Działanie będzie polegało na wsparciu budowy, przebudowy, rozbudowy jednostek wytwarzających energię z odnawialnych źródeł.

W ramach działania możliwe jest wsparcie źródeł wytwarzających energię w kogeneracji.

Wsparcie będzie kierowane do przedsiębiorstw energetycznych oraz podmiotów wytwarzających energię na własne potrzeby.

Maksymalna moc instalowanych elektrowni/jednostek to:

- dla energii wodnej (do 5 MWe),
- dla energii wiatru (do 5 MWe),
- dla energii słonecznej (do 2 MWe/MWth),
- dla energii geotermalnej (do 2 MWth),
- dla energii z biogazu (do 1 MWe),
- dla energii z biomasy (do 5 MWth/MWe).

2.12 Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł

Typy Beneficjenta:

- przedsiębiorcy,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- jednostki sektora finansów publicznych,
- szkoły wyższe,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- wspólnoty mieszkaniowe,
- spółdzielnie mieszkaniowe,
- instytucje oświatowe i opiekuńcze,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- grupy producent.w rolnych,
- organy administracji rządowej prowadzące szkoły,
- organizacje pozarządowe,
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

Alokacja: 62 135 000 euro

3.3 Poprawa stanu środowiska miejskiego

Typy projektów:

1. Zabezpieczenie obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami.

Wsparcie uzyskują **działania związane systemami zbierania i retencjonowania wody opadowej, w tym budowy lub modernizacji kanalizacji deszczowej oraz z zapobieganiem uszczelnianiu gruntu** np. poprzez tworzenie powierzchni biologicznie czynnych (preferowane będzie wykorzystanie naturalnego potencjału danego obszaru).

Typ Beneficjenta:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst, administracja rządowa,
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- parki narodowe i krajobrazowe, organizacje pozarządowe,
- RZGW,
- jednostki sektora finansów publicznych (pozostałe).

Alokacja: 4 200 000 euro

4.1 Dziedzictwo kulturowe

Typy projektów:

1. **Prace konserwatorskie, restauratorskie przy zabytkach nieruchomych**, historycznych zespołach budowlanych, prowadzące do dostosowania tych obiektów na cele użytkowe, wraz z promocją tych obiektów.

2. **Prace konserwatorskie, restauratorskie zabytków ruchomych.** Realizacja prac konserwatorskich i restauratorskich, które poprzez zachowanie historycznej substancji zabytkowej przyczynią się do dostosowania obiektów do celów użytkowych oraz do ich udostępnienia mieszkańcom regionu i turystom.

Typ Beneficjenta:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia oraz podmioty podległe jst,
- instytucje kultury,
- organizacje pozarządowe,
- kościoły i inne związki wyznaniowe,
- przedsiębiorcy,
- jednostki sektora finansów publicznych.

Alokacja: 15 000 000 euro

4.3 Ochrona różnorodności biologicznej

Typy projektów:

1. **Tworzenie centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich** w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki.
 2. Budowa lub modernizacja centrów różnorodności biologicznej, banków genowych, parków miejskich, ogrodów botanicznych, ekoparków.
- Możliwa również będzie rozbudowa potencjału dydaktycznego ośrodków edukacji ekologicznej, działających poza Parkami narodowymi.**

Typ Beneficjenta:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- parki krajobrazowe i rezerваты przyrody,
- szkoły wyższe, przedsiębiorstwa,
- organizacje pozarządowe,
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- instytucje naukowe,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

Alokacja: 4 950 000 euro

4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu

Typy projektów:

Wsparcie będzie udzielone projektom z zakresu **zielonej infrastruktury (punkty widokowe, pomosty widokowe, parkingi i miejsca biwakowania)**, infrastruktury związanej z ukierunkowaniem ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo (**ścieżki edukacji ekologicznej, infrastruktura ścieżek pieszych i rowerowych oraz szlaków kajakowych**).

Typ Beneficjenta:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- parki krajobrazowe i rezerваты przyrody,
- szkoły wyższe, przedsiębiorstwa,
- organizacje pozarządowe,
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- instytucje naukowe,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

Alokacja: 14 655 000 euro

4.8 Podnoszenie jakości ładu przestrzennego

Typy projektów:

1. Sporządzenie inwentaryzacji przyrodniczej gmin (w porozumieniu z GDOŚ).

W ramach działania wsparcie zostanie przeznaczone na **przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych gmin, docelowo dla potrzeb planów ochrony i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.**

Typ Beneficjenta:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- parki krajobrazowe i rezerwaty przyrody,
- szkoły wyższe,
- przedsiębiorstwa,
- organizacje pozarządowe,
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- instytucje naukowe,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

Alokacja: 1 842 500 euro

4.9 Rozwój zasobów endogenicznych

Typy projektów:

1. Wsparcie projektów z zakresu infrastruktury turystyki aktywnej i uzdrowiskowej, bazującej na endogenicznych potencjałach obszaru, mającej charakter prozatrudnieniowy.

W ramach typu projektu możliwa jest realizacja m. in.:

- **budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury turystyki aktywnej będącej produktem turystycznym lub jego częścią,**
- **budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury turystyki uzdrowiskowej,**
- **tworzenie i rozwój szlaków turystycznych.**

Wsparcie w głównej mierze skierowane będzie na obszary o szczególnie niekorzystnej sytuacji w regionie stanowiące **specjalną strefę włączenia** w ścisłym powiązaniu z programem działań dla tej strefy.

Wsparcie będzie warunkowane posiadaniem przez jednostkę samorządu terytorialnego planu działań, opartego na strategii danego obszaru, zawierającego spójną zintegrowaną koncepcję rozwoju danego terytorium, wskazującego powiązane ze sobą projekty lub typy projektów.

4.9 Rozwój zasobów endogenicznych

W zakresie szlaków turystycznych planem takim będzie Koncepcja tras rowerowych Pomorza Zachodniego.

Wspierane pojedyncze projekty muszą być elementem szerszego produktu turystycznego. Działanie nakierowane na budowę i rozwój produktów sieciowych, budujących potencjał turystyczny danego obszaru.

Typ Beneficjenta:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- przedsiębiorcy.

Alokacja: 45 401 645 euro

UWAGA: W ramach priorytetu możliwe jest wsparcie jedynie dla projektów o limicie 2 mln euro kosztów kwalifikowalnych!

6.6 Programy zapewnienia i zwiększenia dostępu do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3

Typy projektów:

1. Upowszechnienie dostępu do usług opieki nad dziećmi wieku do lat 3, poprzez:
 - a) tworzenie instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobki i kluby dziecięce),
 - b) wsparcie istniejących instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 w zakresie wygenerowania dodatkowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w instytucji (żłobki i kluby dziecięce),
 - c) tworzenie odpowiednich, warunków dla rozwoju opieki nad dziećmi do lat 3 (opiekun dzienny), finansowanie pozainstytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat trzech (niania).

Typ Beneficjenta:

Wszystkie formy prawne zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w art. 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. (m.in. jst i ich związki)

Alokacja: 17 900 000 euro (KS w ramach tej puli bez dookreślenia kwoty).

UWAGA: Wartość zakupionych środków trwałych: nie więcej niż 10% wydatków kwalifikowanych projektu!

6.8 Wdrożenie kompleksowych programów zdrowotnych dotyczących chorób negatywnie wpływających na rynek pracy, ułatwiających powroty do pracy, umożliwiające wydłużenie aktywności zawodowej oraz zwiększenie zgłaszalności na badania profilaktyczne

Typy projektów:

- ✓ wdrożenie programów profilaktycznych ukierunkowanych na choroby zdiagnozowane jako istotne problemy zdrowotne regionu, mających na celu przeciwdziałanie negatywnym trendom epidemiologicznym,
- ✓ realizacja programów rehabilitacji medycznej skoncentrowanych na schorzeniach, wpływając dezaktywująco na rynek pracy,
- ✓ realizacja programów profilaktycznych zintegrowanych z populacyjnymi programami wczesnego wykrywania raka szyjki macicy, raka piersi i raka jelita grubego

Typ Beneficjenta:

- jednostki samorządu terytorialnego (w tym w szczególności gminy i powiaty), - **UWAGA: Brak związków**
- podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą,

6.8 Wdrożenie kompleksowych programów zdrowotnych dotyczących chorób negatywnie wpływających na rynek pracy, ułatwiających powroty do pracy, umożliwiające wydłużenie aktywności zawodowej oraz zwiększenie zgłaszalności na badania profilaktyczne

Typ Beneficjenta c.d.:

- organizacje pozarządowe, których działalność statutowa dotyczy promocji zdrowia,
- podmioty ekonomii społecznej, których założenia statutowe przewidują działania w zakresie leczenia lub promocji zdrowia.

Alokacja: 7 000 000 euro

UWAGA: Wartość zakupionych środków trwałych: nie więcej niż 10% wydatków kwalifikowanych projektu!

7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społecznozawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej

Typy projektów:

1. Kompleksowe programy aktywizacji społeczno-zawodowej na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym obejmujące następujące typy operacji:

- a) Instrumenty aktywizacji zawodowej w ramach usług Centrum Integracji Społecznej, Klubu Integracji Społecznej; Zakładu Aktywności Zawodowej oraz Warsztatów Terapii Zajęciowej;
- c) Kompleksowe programy, realizowane na podstawie indywidualnych planów działań, obejmujące co najmniej dwie formy wsparcia spośród następujących:
 - Usługi wspierające aktywizację zawodową w tym m.in.: finansowanie trenera pracy, doradcy zawodowego; Poradnictwo psychologiczne i psychospołeczne,
 - Kursy i szkolenia; Poradnictwo zawodowe; Pośrednictwo pracy;
 - Zatrudnienie wspomagane obejmujące wsparcie osoby niepełnosprawnej przez trenera pracy/asystenta zawodowego u pracodawcy;

Stáže i praktyki zawodowe;

7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społecznozawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej

Typy projektów c.d.:

- Subsydiowane zatrudnienie;
- Skierowanie do pracy w Zakładzie Aktywności Zawodowej i sfinansowanie kosztów zatrudnienia w ZAZ;
- Usługi społeczne przewyżczające indywidualne bariery w integracji społecznej i powrocie na rynek pracy, w tym usługi asystenta osobistego;
- Wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy (wyłącznie w połączeniu z subsydiowaniem zatrudnienia); Specjalistyczne (wynikające z danej niepełnosprawności i indywidualnych potrzeb) wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy dla zatrudnionej osoby niepełnosprawnej;
- Jednorazowy dodatek relokacyjny.

Typ Beneficjenta:

- m.in.: jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki, porozumienia i stowarzyszenia JST;

Alokacja: 82 180 000 euro

UWAGA: Wartość zakupionych środków trwałych: nie więcej niż 10% wydatków kwalifikowanych projektu!

7.6 Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym

Typ projektów:

W ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego powinny skoncentrować się na rozwoju usług opiekuńczych (w tym miejsc pobytu dziennego) dla osób z niepełnosprawnościami i starszych (wsparcie opieki nad osobami zależnymi będzie połączone z działaniami aktywizującymi ich opiekunów w celu promowania ich zatrudnienia); usług w mieszkaniach chronionych, wspomaganych, treningowych; usług poradnictwa prawnego i obywatelskiego, specjalistycznego poradnictwa rodzinnego oraz usług interwencji kryzysowej.

Typ Beneficjenta:

- m.in.: jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki, porozumienia i stowarzyszenia JST;

Alokacja: 11 400 000 euro

UWAGA: Wartość zakupionych środków trwałych: nie więcej niż 10% wydatków kwalifikowanych projektu!

7.7 Wdrożenie programów wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych niepełnosprawnością

Typ projektów:

1. Wdrożenie programów wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych niepełnosprawnością, dotyczących:
 - a) zaburzeń komunikowania się tj.:
 - wdrożenie systemu badań przesiewowych słuchu, wzroku i mowy wykonywanych w pierwszej klasie szkoły podstawowej
 - b) zaburzeń psychicznych
 - c) wdrożenie programów rehabilitacji leczniczej dla dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i niepełnosprawnych, a także programów przyczyniających się do wczesnego wykrywania i leczenia wad rozwojowych innych, niż wymienione powyżej, w szczególności dotyczących układu krążenia u noworodków, niemowląt i małych dzieci.

Typ Beneficjenta:

- m.in.: jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, **Brak związków**

Alokacja: 7 600 000 euro

UWAGA: Wartość zakupionych środków trwałych: nie więcej niż 10% wydatków kwalifikowanych projektu!

8.1 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej

Typy projektów:

1. **Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego,**
2. Rozszerzenie oferty ośrodka wychowania przedszkolnego o **dodatkowe zajęcia**; katalog dodatkowych zajęć obejmuje wyłącznie:
 - a) zajęcia specjalistyczne, w tym np. logopedyczne, terapeutyczne, psychologiczne;
 - b) gimnastykę korekcyjną;
 - c) zajęcia edukacyjne, rozwijające kompetencje społeczno-emocjonalne, językowe i matematyczne.
3. **Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli** placówek wychowania przedszkolnego, obejmujące w szczególności:
 - a) kursy i szkolenia doskonalące (teoretyczne i praktyczne),
 - b) studia podyplomowe,
 - c) budowanie i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli, współpracę ze specjalistycznymi ośrodkami, np. szkolno-wychowawczymi.

Alokacja: 14 483 230 EUR, alokacja zostanie podzielona pomiędzy działania 8.1 i 8.5 (KS)

UWAGA: Wartość zakupionych środków trwałych: nie więcej niż 10% wydatków kwalifikowanych projektu!

8.2 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym

Typy projektów:

1. Kształcenie u uczniów kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy głównie poprzez:
 - a) realizację projektów edukacyjnych w szkołach lub placówkach systemu oświaty,
 - b) **realizację dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,**
 - c) wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania,
 - d) **otworzenie klas o autorskim profilu nauczania,**
 - e) **organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów,**
 - f) nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym w celu realizacji programów edukacyjnych,
 - g) **pomoc stypendialną dla uczniów** szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów matematycznych, przyrodniczych, informatycznych lub języków obcych
2. **Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli**
3. **Wyposażenie szkół lub placówek w nowoczesne pomoce dydaktyczne,** w tym również dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych

8.2 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym

Typ Beneficjenta:

- organy prowadzące szkół i placówek systemu oświaty realizujących kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych), **UWAGA: brak związków**
- organizacje pozarządowe prowadzące działalność statutową w zakresie edukacji.

Alokacja: 4 616 770 EUR, alokacja zostanie podzielona pomiędzy działania 8.2 i 8.5 (KS)

UWAGA: Wartość zakupionych środków trwałych: nie więcej niż 30% wydatków kwalifikowanych projektu!

8.10 Wsparcie osób dorosłych, w szczególności osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych w zakresie doskonalenia umiejętności wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych i porozumiewania się w językach obcych

Typ projektów:

- Szkolenia i kursy skierowane do osób dorosłych, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem umiejętności i kompetencji w obszarach umiejętności ICT i znajomości języków obcych

Typ Beneficjenta:

Wszystkie formy prawne zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w art. 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. (m.in. jst i ich związki)

Alokacja: 10 000 000 euro

9.2 Infrastruktura społeczna

Typy projektów:

1. Odbudowa, przebudowa, modernizacja i wyposażenie **mieszkań chronionych**,
2. Odbudowa, przebudowa, modernizacja i wyposażenie **domów pomocy społecznej (DPS)**,
3. Budowa (w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach), odbudowa, przebudowa, modernizacja i wyposażenie **zakładów aktywności zawodowej (ZAZ)**, w tym:
 - zakupu sprzętu i wyposażenia pomagającego osobie niepełnosprawnej w samodzielnym życiu poza zakładem i uczestnictwie w życiu społecznym w środowisku lokalnym,
 - przystosowanie pomieszczeń produkcyjnych i pomieszczeń rehabilitacyjnych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
4. Budowa (w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach), odbudowa, przebudowa, modernizacja i wyposażenie **obiektów infrastruktury społecznej** – nie dotyczy mieszkań chronionych, DPS-ów i ZAZ-ów.

9.2 Infrastruktura społeczna

Typ Beneficjenta:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jst,
- organizacje pozarządowe,
- spółdzielnie mieszkaniowe, TBS,
- podmioty ekonomii społecznej.

Alokacja: 10 000 000 euro

9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich

W ramach tego działania realizowane będą **wyłącznie projekty wynikające z Lokalnych Planów Rewitalizacji (LPR) lub dokumentów równoważnych** (tak pod względem merytorycznym jak i metodologicznym, zgodnie z wytycznymi w zakresie opracowania LPR). Będą to przedsięwzięcia obejmujące zarówno **rewitalizację fizyczną jak i gospodarczą wyznaczonego w ramach LPR obszaru**. Ponadto, działania te będą rozszerzeniem – uzupełnieniem działań o charakterze społecznym, realizowanych w ramach wsparcia EFS w osiach priorytetowych VI, VII i VIII. Rozstrzygająca o wsparciu będzie tu komplementarność projektów składanych do realizacji w ramach działania 9.3 z projektami realizowanymi ze wsparcia EFS.

Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW (Specjalnej Strefie Włączenia).

Specjalna Strefa Włączenia

Z terenu Związku oraz gmin sąsiednich, do obszaru SSW należą gminy:

1. Gmina Białogard
2. Gmina Karlino
3. Gmina Rymań
4. Gmina Sławoborze
5. Gmina Rąbino
6. Gmina Tychowo
7. Gmina Bobolice
8. Gmina Biały Bór
9. Gmina Grzmiąca
10. Gmina Barwice
11. Gmina Szczecinek
12. Gmina Borne Sulinowo
13. Gmina Połczyn-Zdrój
14. Gmina Świdwin
15. Gmina Brzeżno

9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich

Typy projektów:

Kompleksowa realizacja działań na podstawie planów rewitalizacji obszarów zdegradowanych jako zintegrowane przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów rewitalizacji danego obszaru. W ramach projektu wspierane będą m. in:

- ✓ **przebudowa lub adaptacja zdegradowanych budynków i obiektów, zwłaszcza związanych z byłymi PGR-ami,**
- ✓ **zagospodarowanie lub zmiana zagospodarowania terenów i przestrzeni w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji: społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych lub rekreacyjnych.**

Typ Beneficjenta:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jst, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, jednostki sektora finansów publicznych, kościoły i związki wyznaniowe, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, TBS, instytucje kultury, osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych.

Alokacja: 40 000 000 euro

9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich

Lokalne Plany Rewitalizacji oraz Plany Odnowy Miejscowości, opracowane w ramach projektu dofinansowanego z Programu Interreg III A, zamieszczone zostały do pobrania na stronie internetowej Związku, w aktualnościach: www.parseta.org.pl

Miasto Kołobrzeg, Białogard, gmina Szczecinek i Gmina Ustronie Morskie nie uczestniczyły w opracowywaniu LPR-ów i Planów Odnowy Miejscowości.

9.4. Inwestycje w infrastrukturę podmiotów prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym

Typy projektów:

- 1. Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną.** W ramach typu projektu możliwa jest realizacja m. in.:
 - ✓ rozbudowa, przebudowa, dostosowanie istniejącej infrastruktury przede wszystkim dla osób niepełnosprawnych,
 - ✓ dostosowanie oraz wyposażenie sal dydaktycznych w zakresie kompetencji kluczowych (ICT, nauk przyrodniczo-matematycznych, języków obcych) – jedynie w sytuacji braku możliwości/wykorzystania wsparcia z EFS.

Nie ma możliwości wsparcia modernizacji obiektów jeśli nie zostaną zaplanowane działania służące wyrównywaniu szans edukacyjnych uczniów realizowane w ramach EFS.

Typ Beneficjenta:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jst, podmioty prowadzące działalność oświatową.

9.8 Infrastruktura szkolnictwa zawodowego

Typy projektów:

Inwestycje w infrastrukturę szkolnictwa zawodowego (w tym wyższego) służące dostosowaniu jej do potrzeb rynku pracy i regionalnych inteligentnych specjalizacji, m.in.:

- ✓ rozbudowa, przebudowa i funkcjonalne dostosowanie placówek kształcenia zawodowego,
- ✓ inwestycje w infrastrukturę Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych, z uwzględnieniem konieczności wsparcia działań wynikających z inteligentnych specjalizacji,
- ✓ tworzenie infrastruktury o zasięgu co najmniej regionalnym, na potrzeby kształcenia zawodowego.
- ✓ dostosowanie oraz wyposażenie sal dydaktycznych – jedynie w sytuacji braku możliwości/wykorzystania wsparcia z EFS.

Budowa nowych obiektów możliwa będzie jedynie w sytuacji, gdy nie ma możliwości adaptacji istniejącej infrastruktury.

9.8 Infrastruktura szkolnictwa zawodowego

Wsparcie w ramach typu projektu będzie musiało być silnie związane z działaniami EFS i koncentrować się na wsparciu potrzeb zdiagnozowanych w ramach projektów finansowanych z EFS.

Typ Beneficjenta:

- szkoły zawodowe,
- państwowe wyższe szkoły zawodowe,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jst,
- podmioty prowadzące działalność oświatową.

Alokacja: 10 000 000 euro (dla KS 4 000 000 euro)

9.10 Wsparcie rozwoju e-usług publicznych

Typy projektów:

1. Rozwój e-usług publicznych,
2. Rozwój usług wewnątrzadministracyjnych niezbędnych dla funkcjonowania e-usług publicznych,
3. Rozwój infrastruktury informatycznej niezbędnej dla funkcjonowania e-usług publicznych
4. Digitalizacja zasobów kulturowych, naukowych oraz zapewnienie powszechnego dostępu w postaci cyfrowej do tych zasobów.

Typ Beneficjenta:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- jednostki sektora finansów publicznych,
- organizacje pozarządowe,
- instytucje kultury.

Alokacja: 20 000 000 euro

Konsultacje społeczne RPO WZ 2014-2020

Do 15 kwietnia br. trwały konsultacje uszczegółowienia RPO WZ na lata 2014 – 2020. Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty zgłosił następujące uwagi:

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (działanie – nr i nazwa, właściwy punkt – numer i nazwa)	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi
1.	Działanie 2.9 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych, pkt. 9. Nazwa i krótki opis działania	"Głównym obiektem pomocy będą budynki, w których mieszkania będą miały charakter mieszkań socjalnych i komunalnych."	Co to znaczy "charakter"? Proponujemy zmienić zapis na: "Głównym obiektem pomocy będą budynki, w których zkolalizowane jest przynajmniej jedno mieszkanie socjalne lub komunalne"
2.	Działanie 2.3 Transport miejski, pkt. 9. Nazwa i krótki opis działania	"Wsparcia będzie nakierowane na działania usprawniające komunikację publiczną tj. zmniejszanie zatorów, wprowadzenie ułatwień w zakresie korzystania z transportu miejskiego. Głównymi działaniami będą inwestycje w centra przesiadkowe, zakup i modernizację taboru oraz drogi dla rowerów, które będą łączyć poszczególne części miast/miejscowości z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast dla indywidualnego transportu samochodowego."	Proponujemy uściślić zapis, tak, aby umożliwiał budowę drogi dla rowerów z miejscowości graniczących z miastem w celu ich skomunikowania z centrum przesiadkowym (np miejscowość Trzebiele pod Białogardem; Redlino pod Karlinem; Biesiekierz pod Koszalinem).

Konsultacje społeczne RPO WZ 2014-2020

3.	Działanie 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych, pkt. 21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	„W ramach priorytetu możliwe jest wsparcie jedynie dla projektów o limicie 2 mln euro kosztów kwalifikowanych.” Proponujemy dodać zapis, że powyższe ograniczenie nie dotyczy związków i stowarzyszeń międzygminnych.	Ograniczenie kwotowe w przypadku realizacji projektu na obszarze obejmującym kilka gmin przez stowarzyszenie lub związek jest nieuzasadnione.
4.	Działanie 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu, pkt. 9 Nazwa i krótki opis działania oraz pkt. 12. Lista wskaźników produktu	W pkt. 9 mowa jest o „ścieżkach pieszych i rowerowych”, natomiast w pkt.12 o szlakach turystycznych. Należy uściślić co kryje się pod pojęciem infrastruktury ścieżek pieszych i rowerowych (budowa ścieżki i infrastruktury towarzyszącej, np. miejsc przystankowych?)	Rozbieżne nazewnictwo powoduje wątpliwości co do rodzaju infrastruktury, która będzie dofinansowana.
5.	Działanie 2.3 Transport miejski, Działanie 4.4 Wsparcie nieinfrastrukturalnych form ochrony przyrody, Działanie 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych, Działanie 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu, Działanie 5.1. Budowa i przebudowa dróg regionalnych (wojewódzkich)	W ww. działaniach autorzy posługują się następującym nazewnictwem: droga dla rowerów, ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne, trasy rowerowe. Brakuje definicji, które dookreślałyby, co autorzy uszczegółowienia rozumieją pod ww. pojęciami. O ile definicje ścieżki rowerowej, drogi rowerowej czy drogi dla rowerów znajdują się polskim ustawodawstwie, o tyle określenia typu: szlak rowerowy czy trasa rowerowa można znaleźć jedynie w definicjach PTTK. Sugerujemy umieszczenie poszczególnych definicji w opracowywanej aktualnie przez RBGP „Koncepcji tras rowerowych Pomorza Zachodniego”.	Przytoczone określenia (poza "ścieżką rowerową" i „drogą dla rowerów”) wymagają doprecyzowania, gdyż dają duże pole do rozbieżnych interpretacji.

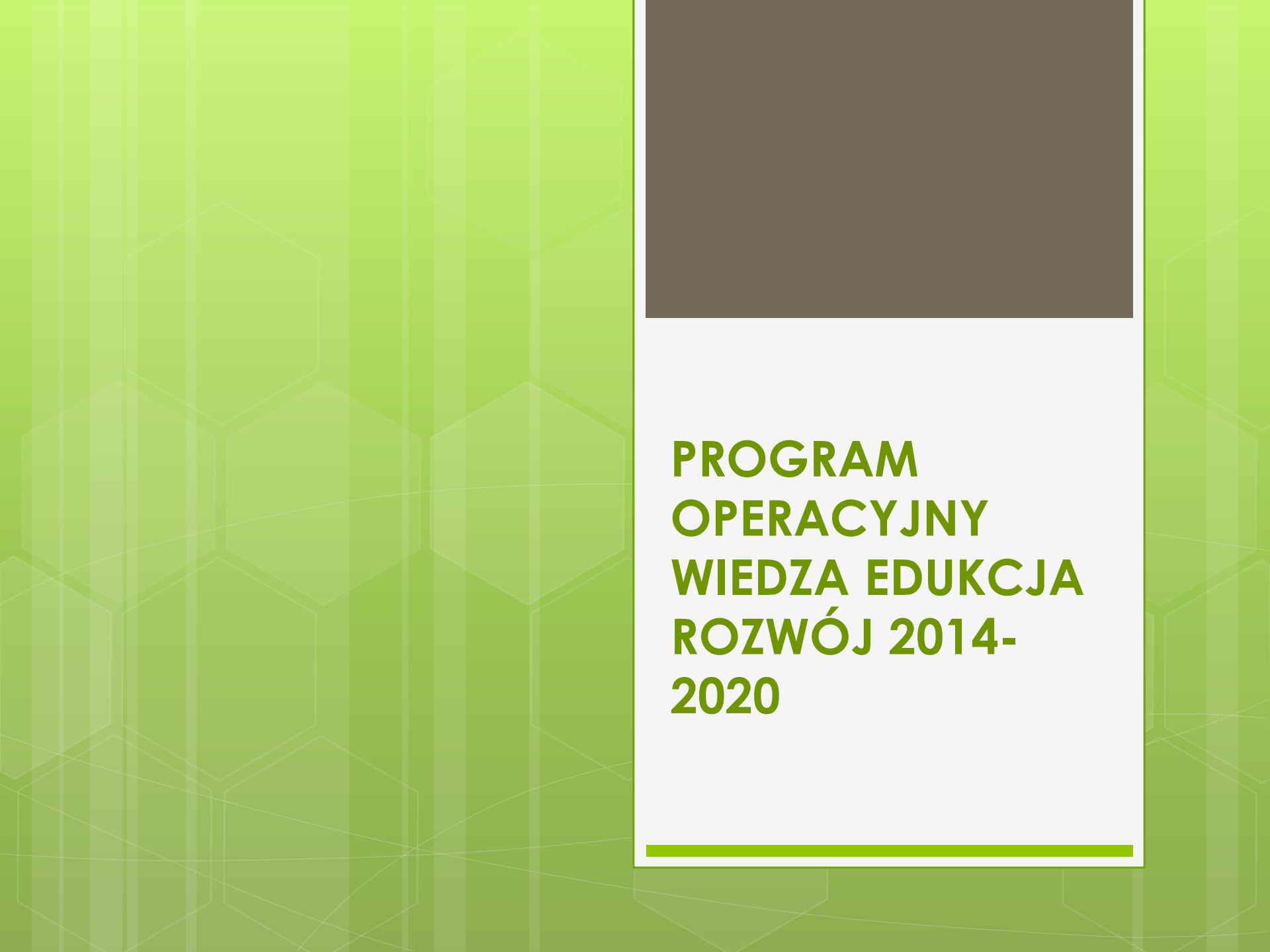
Konsultacje społeczne RPO WZ 2014-2020

6.	Działanie 2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej	Zapis" Głęboka modernizacja oznacza, że preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25 % nie będą kwalifikowały się do wsparcia" ogranicza możliwość dalszego modernizowania budynków, które zostały częściowo zmodernizowane oraz wprowadzenia OZE do budynków, w których przeprowadzono termomodernizację.	
7.	Działanie 2.9 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych	Zapis" Głęboka modernizacja oznacza, że preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25 % nie będą kwalifikowały się do wsparcia" Zapis „ W przypadku urządzeń do ogrzewania wykorzystujących paliwa stałe, wspierane będą jedynie inwestycje w najlepiej działające urządzenia do ogrzewania dostępne na rynku w chwili ogłoszenia odpowiedniego konkursu”, wymaga doprecyzowania. Jakie parametry urządzeń będą przesądzały o tym czy urządzenie do ogrzewania dostępne na rynku jest najlepiej działające?	Zapis ogranicza możliwość dalszego modernizowania budynków, które zostały częściowo zmodernizowane oraz wprowadzenia OZE do budynków, w których przeprowadzono już termomodernizację. Zapis wymaga doprecyzowania, gdyż daje duże pole do rozbieżnych interpretacji.
8.	Działanie 2.11 Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi, pkt. 9 Nazwa i krótki opis działania	„Efektem projektu musi być wykazanie zamknięcia dotychczas używanego źródła energii opartego na konwencjonalnych źródłach energii”. Sugerujemy wykreślenie powyższego zapisu.	Jak wynika z naszych doświadczeń, w naszej strefie klimatycznej bazowanie na źródle ciepła opartym tylko i wyłącznie na odnawialnym źródle energii jest często niewystarczające, w szczególności w dużych kubaturowo obiektach użyteczności publicznej.

Konsultacje społeczne RPO WZ 2014-2020

<p>9.</p>	<p>Działanie 2.11 Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi, pkt. 9. Nazwa i krótki opis działania oraz pkt. 13. Typy projektów</p> <p>oraz</p> <p>Działanie 2.12. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł pkt. 9. Nazwa i krótki opis działania oraz pkt. 13. Typy projektów</p>	<p>W pkt. 9 zapis „Preferowanymi źródłami energii odnawialnej będą biomasa, biogaz i energia słoneczna” sugerujemy zmienić na: „Preferowanymi źródłami energii odnawialnej będą biomasa, biogaz, energia słoneczna i geotermia” oraz w pkt. 13. Zapis „Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi przede wszystkim z biomasy, biogazu i energii słonecznej” sugerujemy zmienić na: „Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi przede wszystkim z biomasy, biogazu, energii słonecznej i geotermii”.</p>	<p>Pomijanie geotermii (pomp ciepła) jako jednego z najważniejszych źródeł energii odnawialnej jest niewłaściwe, biorąc pod uwagę problemy z dostępnością i ceną biomasy oraz niewystarczającym natężeniem nasłonecznienia w okresie zimowym.</p>
-----------	--	--	---

UWAGA OGÓLNA: SUGERUJEMY, ABY WE WSZYSTKICH DZIAŁANIACH, W KTÓRYCH W PKT. 14 TYP BENEFICJENTA ZNAJDUJĄ SIĘ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO, ZOSTAŁY DOPISANE RÓWNIEŻ ZWIĄZKI MIĘDZYGMINNE.

**PROGRAM
OPERACYJNY
WIEDZA EDUKCJA
ROZWÓJ 2014-
2020**

2.18 Wysokiej jakości usługi administracyjne

Typy Projektów:

- 1) Realizacja działań informacyjnych oraz szkoleniowych w JST
- 2) Wdrażanie w administracji publicznej rozwiązań poprawiających efektywność zarządzania usługami dziedzinowymi w obszarach istotnych dla prowadzenia działalności gospodarczej:
 - a) podatki i opłaty lokalne, np.:
 - elektronizacja procesu obsługi podatkowej w urzędach jednostek samorządu terytorialnego, automatyzacji rozliczeń oraz poprawy dostępności do informacji o sposobie załatwienia i przebiegu sprawy;
 - doskonalenie kompetencji kadr JST
 - wdrażanie rozwiązań zarządczych w urzędach JST poprawiających jakość obsługi przedsiębiorców
 - b) zarządzanie nieruchomościami, w szczególności w zakresie gospodarowania lokalami użytkowymi:
 - wdrażanie rozwiązań w JST poprawiających dostęp do usług administracyjnych oraz informacji o lokalach użytkowych i nieruchomościach gruntowych przeznaczonych pod inwestycje,
 - doskonalenie kompetencji kadr samorządowych

2.18 Wysokiej jakości usługi administracyjne

Typ Beneficjenta:

m.in.:

- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne
- stowarzyszenia i związki jednostek samorządu terytorialnego

Alokacja: 75 100 790 euro

UWAGA: Wartość zakupionych środków trwałych: nie więcej niż 10% wydatków kwalifikowanych projektu!

Poziom dofinansowania: do 90% kosztów kwalifikowanych

2.19. Usprawnienie procesów inwestycyjno-budowlanych i planowania przestrzennego

Typy projektów:

1. Podnoszenie kompetencji kadr planowania przestrzennego w zakresie:
 - (a) technik zapisu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i prognozowania realnego zapotrzebowania na tereny I formy jego zagospodarowania;
 - (b) analizy, przetwarzania i prezentacji danych przestrzennych;
 - (c) jednolitego krajowego zintegrowanego system monitorowania procesów przestrzennych
2. Wzmacnianie zdolności analitycznych służb administracji publicznej w zakresie dalszego rozwoju technik geoinformacyjnych
3. Wzmocnienie procesu konsultacji społecznych i monitoringu społecznego w zakresie działań prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego w obszarze planowania i zagospodarowania przestrzennego
4. Podnoszenie kompetencji pracowników organów administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego w zakresie aktualnych przepisów prawa budowlanego, wyrobów budowlanych oraz obsługi nowoutworzonych lub zmodernizowanych rejestrów elektronicznych

2.19. Usprawnienie procesów inwestycyjno-budowlanych i planowania przestrzennego

Typ Beneficjenta:

m.in.:

- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne
- stowarzyszenia i związki jednostek samorządu terytorialnego

Alokacja: 29 397 686 euro

UWAGA: Wartość zakupionych środków trwałych: nie więcej niż 10% wydatków kwalifikowanych projektu!

Poziom dofinansowania: do 100% kosztów kwalifikowanych

**PROGRAM
OPERACYJNY
INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO
2014-2020**

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Do dnia dzisiejszego nie został opublikowany Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych do Programu.

Z zapisów Programu Operacyjnego wynika, że szczególnie interesujące z punktu widzenia gmin zrzeszonych w ZMiGDP mogą być następujące osie priorytetowe:

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.IV PODEJMOWANIE PRZEDSIĘWZIĘĆ MAJĄCYCH NA CELU POPRAWĘ STANU JAKOŚCI ŚRODOWISKA MIEJSKIEGO, REWITALIZACJĘ MIAST, REKULTYWACJĘ I DEKONTAMINACJĘ TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH (W TYM TERENÓW POWOJSKOWYCH)

Typ projektów:

Zwiększenie powierzchni terenów zieleni w miastach (parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej), powstałych głównie dzięki rekultywacji terenów zanieczyszczonych/zdegradowanych

Alokacja: nieznana

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

2.2.8. OŚ PRIORYTETOWA VIII: OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ROZWÓJ ZASOBÓW KULTURY

W ramach priorytetu inwestycyjnego wsparciem objęte będą kompleksowe zadania związane z ochroną i udostępnieniem, w tym turystycznym, zabytków o znaczeniu ogólnopolskim i światowym. Przewiduje się również realizację projektów dotyczących rozwoju zasobów kultury jako miejsc prezentacji dziedzictwa kulturowego. Wspierane będą również nowoczesne rozwiązania w zakresie dostępu do kultury.

Wsparciem objęte zostaną projekty dotyczące infrastruktury małej skali, dla których maksymalna wartość wynosi **5 mln euro kosztów całkowitych**.

Alokacja: 467,3 mln euro

**PROGRAM
WSPÓŁPRACY
INTERREG V A**

INTERREG V A

OSŃ PRIORYTETOWA I: WSPÓŁPRACA TRANSGRANICZNA

Przykłady dofinansowywanych przedsięwzięć:

- ✓ Działania na rzecz współpracy sieciowej podmiotów, priorytetowo w zakresie gospodarki, ochrony zdrowia, nauki, badań naukowych, obrony cywilnej i ochrony przed klęskami żywiołowymi, edukacji, kultury, wymiaru sprawiedliwości, spraw społecznych, sportu, turystyki, środowiska naturalnego, energii odnawialnych i administracji publicznej / instytucji publicznych,
- ✓ Współpraca i projekty na rzecz obywateli (kontynuacja Funduszu Małych Projektów przez Euroregion Pomerania),
- ✓ Działania na rzecz wspierania spotkań transgranicznych

Kategorie beneficjentów:

- ✓ Jednostki administracji państwowej, regionalnej i lokalnej, stowarzyszenia tych jednostek i instytucje im podległe,
- ✓ Inne podmioty prawa publicznego (np. izby, organy administracji rządowej),
- ✓ Instytucje edukacyjne, szkoły wyższe, pozostałe podmioty naukowe i edukacyjne.

INTERREG V A

Kategorie beneficjentów:

- ✓ Jednostki administracji państwowej, regionalnej i lokalnej, stowarzyszenia tych jednostek i instytucje im podległe,
- ✓ Inne podmioty prawa publicznego (np. izby, organy administracji rządowej),
- ✓ Instytucje edukacyjne, szkoły wyższe, pozostałe podmioty naukowe i edukacyjne,
- ✓ Towarzystwa i organizacje aktywizacji gospodarki, centra technologiczne, instytucje nauko - badawcze,
- ✓ Osoby prawne pożytku publicznego (np. stowarzyszenia, zrzeszenia, fundacje),
- ✓ Instytucje sportu i kultury,
- ✓ Instytucje opieki zdrowotnej i społecznej,
- ✓ Administracje i zarządy obszarów ochrony przyrody, takie jak parki narodowe, parki przyrody, parki krajobrazowe i rezerваты biosfery,
- ✓ Euroregion POMERANIA,
- ✓ Organizacje pozarządowe

INTERREG V A

Alokacja: 42,880 mln euro, w tym:

Oś priorytetowa	Kod interwencji	Kwota (w EUR)
I	Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego i jego promocja (w tym wyposażenie i tabor)	2.880.133,00
I	Działania badawcze i innowacyjne w publicznych ośrodkach badawczych i ośrodkach kompetencji, w tym tworzenie sieci	3.000.000,00
I	Transfer technologii i współpraca między uczelniami a przedsiębiorstwami, z korzyścią głównie dla MŚP	2.500.000,00
I	Środki w zakresie dostosowania do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem, np. erozją, pożarami, powodziami, burzami, suszami, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie, w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami	4.500.000,00
I	Strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	11.500.000,00
I	Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	13.000.000,00
I	Inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia	5.500.000,00

INTERREG V A

OSŃ PRIORYTETOWA II: EDUKACJA

Przykłady dofinansowywanych przedsięwzięć:

Edukacja wczesnodziecięca:

- Współpraca przedszkoli
 - Tworzenie i rozbudowa zdolności wdrażania polsko – niemieckich programów edukacyjnych
- Edukacja szkolna:

Edukacja językowa:

- Nauczanie w języku ojczystym
- Transgraniczna współpraca w zakresie orientacji zawodowej dzieci i młodzieży
- Tworzenie i rozbudowa zdolności wdrażania polsko – niemieckich programów edukacyjnych
- Poprawa dostępu do oferty edukacyjnej w kraju sąsiada

Kształcenie zawodowe:

- Wspólne kształcenie zawodowe
- Tworzenie i rozbudowa zdolności transgranicznych instytucji kształcenia i dokształcania

INTERREG V A

2.1.8. OŚ PRIORYTETOWA II: EDUKACJA

- Usieciowienie regionalnych rynków pracy i edukacji
 - Poprawa dostępu do oferty edukacyjnej w kraju sąsiada
- Dokształcanie, uniwersytety i uczenie się przez całe życie:**
- Działania na rzecz dokształcania – priorytetowo w zakresie kompetencji transgranicznych
 - Wzmocnienie współpracy szkół wyższych
 - Współpraca podmiotów kształcenia dorosłych i innych podmiotów kształcenia przez całe życie
 - Współpraca między przedsiębiorstwami i instytucjami edukacyjnymi w zakresie tworzenia ofert opartych o aktualne zapotrzebowanie w zakresie dokształcania
 - Poprawa dostępu do oferty edukacyjnej w kraju sąsiada
 - Opracowanie i wdrożenie programów e-learningu
 - Tworzenie i rozbudowa zdolności transgranicznych instytucji dokształcania oraz kształcenia przez całe życie

INTERREG V A

2.1.8. OŚ PRIORYTETOWA II: EDUKACJA

Kategorie beneficjentów:

- Jednostki administracji państwowej, regionalnej i lokalnej, stowarzyszenia tych jednostek i instytucje im podległe,
- Instytucje edukacyjne, szkoły wyższe, pozostałe podmioty naukowe i edukacyjne, osoby prawne pożytku publicznego (np. stowarzyszenia, zrzeszenia, fundacje),
 - podmioty prowadzące instytucje kształcenia zawodowego,
- Organizacje pozarządowe.

Alokacja: 13,4 mln euro, w tym:

INTERREG V A

2.1.8. OŚ PRIORYTETOWA II: EDUKACJA

Oś priorytetowa	Zakres interwencji	Kwota (w EUR)
II	Infrastruktura edukacyjna na potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego oraz kształcenia osób dorosłych	2.200.000,00
II	Infrastruktura edukacyjna na potrzeby edukacji szkolnej (na poziomie podstawowym i średnim ogólnokształcącym)	1.800.000,00
II	Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji elementarnej i opieki nad dzieckiem	3.400.000,00
II	Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	6.000.000,00

INTERREG V A

OSŃ PRIORYTETOWA III: TRANSPORT I MOBILNOŃĆ

Przykłady dofinansowywanych przedsięwzięć:

- Przygotowanie i przeprowadzenie inwestycji w (jakościową) likwidację deficytów w transgranicznej sieci drogowej
- Działanie na rzecz otwarcia nowych bądź poprawy istniejących połączeń promowych
- Koncepcje przygotowujące wyżej wymienione działania
- Procesy planowania i uzgadniania mające na celu poprawę istniejących i tworzenie nowych transgranicznych połączeń transportowych

Kategorie beneficjentów:

- Jednostki administracji państwowej, regionalnej i lokalnej, stowarzyszenia tych jednostek i instytucje im podległe,
- EUWT

INTERREG V A

OŚ PRIORYTETOWA III: TRANSPORT I MOBILNOŚĆ

Alokacja: 26,8 mln euro, w tym:

Oś priorytetowa	Zakres interwencji	Kwota (w EUR)
III	Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	20.000.000,00
III	Sródlądowe drogi wodne i porty (regionalne i lokalne)	6.800.083,00

INTERREG V A

OSŃ PRIORYTETOWA IV: NATURA I KULTURA

Przykłady dofinansowywanych przedsięwzięć

- ✓ Powiązanie ze sobą poszczególnych obiektów i miejsc dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego poprzez rozbudowę infrastruktury szlaków turystycznych. Priorytetem jest zamknięcie luk w transgranicznych szlakach tematycznych,
- ✓ Tworzenie oferty na rzecz przekazywania wiedzy o dziedzictwie naturalnym i kulturowym grupom docelowym z sąsiednich obszarów programowania,
- ✓ Transgraniczna oferta informacyjna o wspólnym dziedzictwie kultury i przyrody, np. poprzez media drukowane, oferty mobilne na bazie internetu oraz systemy audioguide,
- ✓ Transgraniczna promocja wspólnej oferty kulturowej i historycznej,
- ✓ Lepsze zarządzanie ruchem turystów (m.in. poprzez wielojęzyczne systemy oznakowania i oprowadzania),
- ✓ Merytoryczna współpraca instytucji kultury i edukacji ekologicznej na rzecz stworzenia wspólnej oferty takiej, jak na przykład wspólnej wystawy

INTERREG V A

OŚ PRIORYTETOWA IV: NATURA I KULTURA

Kategorie beneficjentów

- ✓ Jednostki administracji państwowej, regionalnej i lokalnej, stowarzyszenia tych jednostek i instytucje im podległe,
- ✓ Inne podmioty prawa publicznego (np. izby, organy administracji rządowej),
- ✓ Instytucje edukacyjne, szkoły wyższe, pozostałe podmioty naukowe i edukacyjne,
- ✓ Administracje i zarządy obszarów ochrony przyrody, takie jak parki narodowe, parki przyrody, parki krajobrazowe i rezerваты biosfery,
- ✓ Lasy Państwowe i państwowe Gospodarstwa leśne, wraz z ich jednostkami organizacyjnymi,
- ✓ Osoby prawne pożytku publicznego (np. stowarzyszenia, zrzeszenia, fundacje),
- ✓ Organizacje i zrzeszenia turystyczne,
- ✓ Instytucje sportu i kultury,
- ✓ EUWT,
- ✓ Organizacje pozarządowe

INTERREG V A

OŚ PRIORYTETOWA IV: NATURA I KULTURA

Alokacja: 42,880 mln euro, w tym:

Oś priorytetowa	Zakres interwencji	Kwota (w EUR)
IV	Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura	7.500.000,00
IV	Ścieżki rowerowe i piesze	9.700.000,00
IV	Rozwój i promowanie potencjału turystycznego obszarów przyrodniczych	6.300.000,00
IV	Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych	10,500.000,00
IV	Rozwój i promowanie publicznych usług turystycznych	2.880.133,00
IV	Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa	3.000.000,00
IV	Rozwój i promowanie usług publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa	3.000.000,00

Dziękuję za uwagę!